

การออกเสียงเชื่อมพยางค์โดยการเพิ่มพยัญชนะ : การวิเคราะห์ ข้อผิดพลาดและพัฒนาการการออกเสียงของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*

ดร. กิตติพล ฐิโนทัย

Abstract

The objective of this study is to investigate pronunciation errors of liaison among 1st year French major students of Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University. The students are asked to read sentences, and extracts from French literature. The studied data is collected two times: first before the training period to find out the errors the students usually made, then after nine hours of training period, to see if there are any improvement.

The result shows that in every selected sequence of liaison the students make pronunciation errors, and that the number of errors is considerably reduced after the training period. However, there are some errors that students still make such as “très followed by an adjective”, “être, avoir followed by a preposition or a participial verbal form”, some particular cases of liaison obligatoire and liaison interdite and some sequences of “déterminant followed by a noun”.

These errors occur from several factors such as influence of Thai pronunciation, confusion of h muet and h aspiré, ignorance of particular cases of liaison obligatoire and liaison interdite, inattention and non application of studied rules.

In order to improve the pronunciation of liaison, two suggestions are offered: first, the attentive listening of the correct pronunciation of liaison, and then the reproduction of the exact same sound.

---

* งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีพ.ศ. 2550

1. บทนำ

ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะทางด้านสัทวิทยาและสัทศาสตร์ที่แตกต่างจากภาษาต่างประเทศอื่นๆ การออกเสียงเชื่อมพยางค์โดยการเพิ่มพยัญชนะหรือการออกเสียงเชื่อมพยางค์นั้น (liaison) เป็นหนึ่งในลักษณะเฉพาะในระบบสัทวิทยาของภาษาฝรั่งเศสที่ผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสทุกคนต้องรู้จัก การออกเสียงเชื่อมพยางค์โดยการเพิ่มพยัญชนะหมายถึงการออกเสียงพยัญชนะท้ายคำ¹ (ซึ่งปกติไม่ออกเสียงเมื่อนำหน้าคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะและเครื่องหมายวรรคตอนต่างๆ หรือเมื่ออยู่ในตำแหน่งท้ายกลุ่มหรือท้ายประโยค) เมื่อนำหน้าคำที่ขึ้นต้นด้วยเสียงสระหรือ h muet ในบริบท CV -C*- VC (C*หมายถึงพยัญชนะที่เพิ่มขึ้นมา) (Léon: 1972)

การออกเสียงเชื่อมพยางค์ทั้งสามชนิดคือ ชนิดบังคับให้เพิ่มพยัญชนะ (Liaison obligatoire) ชนิดห้ามเพิ่มพยัญชนะ (Liaison interdite) และชนิดอิสระ (Liaison facultative) ขึ้นอยู่กับประเภทของคำและความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ระหว่างคำนั้นๆ และวัจนลีลาของผู้พูดด้วย (Tranel: 2003) ในคู่มือสัทศาสตร์และแบบฝึกหัดฝึกฝนการออกเสียงภาษาฝรั่งเศส รวมทั้งแบบเรียนภาษาฝรั่งเศสสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ มักจะกล่าวถึงกฎเกณฑ์การออกเสียงเชื่อมพยางค์ไว้ด้วย เพื่อให้ผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสคุ้นเคยกับการออกเสียงเชื่อมพยางค์ตั้งแต่เริ่มต้นเรียนภาษาฝรั่งเศส

แต่ผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสในทุกๆ ระดับมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงเชื่อมพยางค์ และมักจะออกเสียงเชื่อมพยางค์ผิดเสมอ บางคนออกเสียงเชื่อมพยางค์ในตำแหน่งที่ห้ามเพิ่มพยัญชนะ บางคนไม่ออกเสียงเชื่อมพยางค์ในตำแหน่งที่บังคับให้เพิ่มพยัญชนะ เป็นต้น

งานวิจัยชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาและวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของนิสิตในการออกเสียงเชื่อมพยางค์ โดยเน้นการศึกษาข้อผิดพลาดในการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะและบังคับห้ามเพิ่มพยัญชนะ ก่อนและหลังการเรียนรู้กฎเกณฑ์และการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์เป็นเวลา 3 สัปดาห์หรือ 9 ชั่วโมงขณะที่เรียนวิชาสัทศาสตร์ภาษาฝรั่งเศส (ฟศ 221) ในชั้นปีที่ 1

2. กรอบการวิจัย

2.1 ชุดข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ประกอบด้วยชุดข้อมูล 3 ชุด ชุดแรกเป็นประโยคที่สร้างขึ้น โดยมีความยาวไม่เกิน 20 พยางค์และสามารถแบ่งได้เป็น 2-3 กลุ่มจังหวะ (Groupe rythmique) จำนวน 10 ประโยค โดยมีตำแหน่งของการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับให้เพิ่มพยัญชนะในชุดคำประเภทต่างๆ เช่น déterminant de types divers suivi d'un nom, être suivi d'un mot, préposition suivi d'un nom เป็นต้น ชนิดห้าม

¹ ในสมัยโบราณชาวฝรั่งเศสจะออกเสียงพยัญชนะทุกตัวไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดของคำ แต่ตั้งแต่ราวคริสต์ศตวรรษที่ 11 และ 12 ชาวฝรั่งเศสเริ่มจะไม่ออกเสียงพยัญชนะตัวสุดท้าย ยกเว้นเมื่ออยู่หน้าคำที่ขึ้นต้นด้วยสระหรือ h muet การออกเสียงเชื่อมพยางค์จึงเป็นการเก็บรักษาลักษณะเฉพาะของภาษาฝรั่งเศสสมัยโบราณไว้ (Léon: 2000)

เพิ่มพจน์ในชุดคำประเภทต่างๆ เช่นชุดคำที่มี h aspiré syntagme nominal suivi d'un verbe nom suivi d'une préposition ou d'un adjectif เป็นต้น และชนิดอิสระในชุดคำ devoir, avoir suivi d'un infinitif

1. Un grand ami de mon enfance achètera deux autres maisons dans un an.
2. Avant d'aller en Hollande, il doit aller en Ecosse.
3. Les amis de mon oncle ont monté leur petit enfant au premier étage.
4. Regardez ces éléphants ! Ont-ils envie de jouer ?
5. Les anciens joueurs ont choisi cent un étudiants très étonnés.
6. Elle aime prendre des harengs avec des haricots verts, un café et un verre d'eau aux Halles.
7. Après avoir passé dix ans en Angleterre, mon petit ami n'a aucun accent français.
8. Les onze joueurs hollandais ont préféré les huîtres aux hérissons.
9. Ton petit enfant est au dernier étage.
10. Quand nous étions en Espagne, est-ce que nous sommes allés à Madrid ?

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลชุดนี้ 2 ครั้ง ครั้งแรกเพื่อศึกษาว่านิลิตมีข้อผิดพลาดในการออกเสียงเชื่อมพยางค์ใดบ้างก่อนเรียนรู้และการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์ ครั้งที่สองเพื่อศึกษาว่านิลิตมีพัฒนาการและมีข้อผิดพลาดในการออกเสียงเชื่อมพยางค์หรือไม่และมีข้อผิดพลาดใดบ้างหลังจากเรียนรู้กฎเกณฑ์และฝึกฝนการออกเสียงเชื่อมพยางค์เป็นเวลา 3 สัปดาห์หรือ 9 ชั่วโมง

ชุดที่ 2 เป็นข้อความที่คัดมาจากเรื่องสั้นภาษาฝรั่งเศสเรื่อง La Vénus d'Ille ของ Mérimée ข้อมูลชุดนี้มีตำแหน่งการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับให้เพิ่มพจน์ 13 ตำแหน่งในชุดคำที่ประกอบด้วย déterminant suivi d'un nom, jamais suivi d'un infinitif, plus suivi d'un adjectif และ inversion sujet-verbe เป็นต้น และชนิดห้ามเพิ่มพจน์ 1 ตำแหน่ง

“De la porte je jetai un coup d'oeil sur la statue ruisselante d'eau, et je montai dans ma chambre sans rentrer dans le salon. Je me couchai, mais le sommeil fut long à venir. Toutes les scènes de la journée se représentaient à mon esprit. Je pensais à cette jeune fille si belle et si pure abandonnée à un ivrogne brutal. Quelle odieuse chose, me disais-je, qu'un mariage de convenance : un maire revêtu une écharpe tricolore, un curé une étole, et voilà la plus honnête fille du monde livrée au Minotaure ! Deux êtres qui ne s'aiment pas, que peuvent-ils se dire dans un pareil moment, que deux amants achèteraient au prix de leur existence ? Une femme peut-elle jamais aimer un homme qu'elle aura vu grossier une fois ? Les premières impressions ne s'effacent pas, et j'en suis sûr, ce M. Alphonse méritera bien d'être haï ...”

ข้อมูลชุดที่ 3 เป็นข้อความที่คัดมาจากนวนิยายภาษาฝรั่งเศสเรื่อง *Le petit prince* ของ Saint-Exupéry ข้อมูลชุดนี้มีตำแหน่งการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับให้เพิ่มพยัญชนะ 10 ตำแหน่งในชุดคำที่ประกอบด้วย *déterminant suivi d'un nom, être หรือ avoir suivi d'un autre mot และ très suivi d'un adjectif* เป็นต้น

“C’est ainsi que j’ai abandonné, à l’âge de six ans, une magnifique carrière de peintre. J’avais été découragé par l’insuccès de mon dessin numéro 1 et de mon dessin numéro 2. Les grandes personnes ne comprennent jamais rien toutes seules, et c’est fatiguant, pour les enfants, de toujours et toujours leur donner des explications ...

J’ai donc choisi un autre métier et j’ai appris à piloter des avions. J’ai volé un peu partout dans le monde. Et la géographie, c’est exact, m’a beaucoup servi. Je savais reconnaître, du premier coup d’oeil, la Chine de l’Arizona. C’était très utile, si l’on s’est égaré pendant la nuit.”

ข้อมูลชุดที่ 2 และ 3 จะนำมาใช้เพื่อทดสอบว่าหลังจากการเรียนรู้กฎเกณฑ์และการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์เป็นเวลา 3 สัปดาห์หรือ 9 ชั่วโมงแล้ว นิสิตสามารถออกเสียงเชื่อมพยางค์ (ชุดข้อมูลชุดที่ 2) และระบุตำแหน่งที่มีการบังคับเพิ่มพยัญชนะ (ชุดข้อมูลชุดที่ 3) ได้ถูกต้องหรือไม่ โดยนำความรู้เรื่องการออกเสียงเชื่อมพยางค์มาประยุกต์ใช้

หมายเหตุ

1. ในชุดข้อมูลที่น่ามาทดสอบการออกเสียงเชื่อมพยางค์ทั้ง 3 ชุดนี้ ไม่มีชุดคำ *ils ont* อยู่เลยทั้งๆ ที่เป็นชุดคำที่ปรากฏอยู่บ่อยครั้งในภาษาฝรั่งเศสทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน เนื่องจากในชุดคำนี้มีปัญหาเฉพาะที่ควรจะไปศึกษาในงานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งและจะไม่นำมาศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ ปัญหาเฉพาะเหล่านี้ได้แก่ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงกริยา *avoir - être* ในชุดคำ << *ils ont - ils sont* >> หรือปัญหาการออกเสียงเชื่อมพยางค์และการไม่ออกเสียงเชื่อมพยางค์ และปัญหาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะและความแตกต่างทางสัทศาสตร์ของเสียง 2 เสียงคือ [s] - [z] หรือปัญหาการออกเสียงพยัญชนะไม่ก้องและพยัญชนะก้อง

2. คู่มือการออกเสียงบางเล่ม (เช่น Warnant. 2006: 34) ระบุว่าว่าการออกเสียงเชื่อมพยางค์ในชุดคำที่ประกอบด้วยกริยา *être หรือ avoir* ตามด้วยกริยาในรูป *participe passé* บุพบทหรือคุณศัพท์ หรือคำวิเศษณ์ *jamais* ตามด้วยคำต่างๆ เช่นกริยาในรูป *infinitif* หรือ *plus และ très* ตามด้วยคำต่างๆ เช่นคุณศัพท์ เป็นการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดอิสระ แต่ในคู่มือการออกเสียงของ Fouché (1959) และ Léon (1972) ระบุว่าในการอ่านออกเสียงข้อความหรือในการสนทนาระดับทางการ การออกเสียงชุดคำเหล่านี้เป็นการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะ

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการอ่านออกเสียงชุดข้อมูลที่สร้างขึ้นหรือคัดลอกมา จึงศึกษาข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นในทุกตำแหน่งที่การเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะเป็นไปได้ตามกฎเกณฑ์ที่ระบุไว้ในคู่มือการออกเสียงของ Fouché (1959) และ Léon (1972)

2.2 ผู้บอกภาษาและการบันทึกเสียง

ผู้บอกภาษาเป็นนิสิตวิชาเอกภาษาฝรั่งเศสชั้นปีที่ 1 และกำลังเรียนวิชาลัทธศาสตร์ภาษาฝรั่งเศส (ฝศ 221) จำนวน 72 คน (นิสิตรหัส 48 จำนวน 37 คนและนิสิตรหัส 49 จำนวน 35 คน) ซึ่งเคยเรียนภาษาฝรั่งเศสในระดับมัธยมปลายมาแล้ว 3 ปี และสามารถอ่านออกเสียง พูดยกทสนทนาสั้นๆ รวมทั้งรู้หลักการออกเสียงภาษาฝรั่งเศสเบื้องต้น นิสิตจะอ่านแบบทดสอบการออกเสียงเชื่อมพยางค์ โดยมีการบันทึกเสียงนิสิตแต่ละคนลงแถบบันทึกเสียง Sony รุ่น C60 ด้วยเครื่องบันทึกเสียง Marantz รุ่น PMD 222 โดยมีไมโครโฟน Vivanco แบบ Elektret รุ่น EM 116 ติดที่เสื้อ ในห้องที่มีแผ่นกันเสียงสะท้อนติดโดยรอบ

ก่อนการบันทึกเสียง นิสิตแต่ละคนจะมีเวลาเตรียมตัวฝึกซ้อมอ่านออกเสียงชุดข้อมูลประมาณ 10 นาที หลังจากนั้นจะอ่านชุดข้อมูลในห้องที่ทำการบันทึกเสียงตามจังหวะและความเร็วในการอ่านของแต่ละคน

หมายเหตุ จะไม่มีการถอดเสียงชุดข้อมูลที่นิสิตอ่านทั้งหมดเป็นสัทอักษรนอกจากเพื่อระบุเสียงที่นิสิตเปล่งออกมาในข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในชุดข้อมูลบางส่วนเท่านั้น นอกจากนี้จะไม่มีการวิเคราะห์เสียงของนิสิตโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในตำแหน่งที่ระบุไว้อย่างชัดเจน ข้อมูลทางกลศาสตร์จึงไม่จำเป็นต่อการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

2.3 บทเรียนและแบบฝึกหัด

บทเรียนเรื่องกฎเกณฑ์การออกเสียงเชื่อมพยางค์ที่นำมาให้นิสิตเรียนรู้เรียบเรียงจากกฎเกณฑ์ของ Léon (1972, 2000) Fouché (1959) และ Martin (2004) แบบฝึกหัดที่ใช้สำหรับฝึกฝนการออกเสียงเชื่อมพยางค์อ้างอิงแบบฝึกหัดของ Abry et al. (1994) Charliac et al. (1998) Kaneman-Pougatch et al. (1989) Léon (2003) และ Martin et al. (2004)

นิสิตจะเรียนรู้กฎเกณฑ์และฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์เป็นเวลา 3 สัปดาห์หรือ 9 ชั่วโมง นอกจากนี้นิสิตยังได้รับการแนะนำให้ฝึกฝนด้วยตนเองหรือเป็นคู่นอกเวลาเรียนอีกด้วย

3. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อผิดพลาดในการออกเสียงเชื่อมพยางค์จากชุดข้อมูลที่กำหนดอาจแบ่งได้เป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นก่อนการเรียนรู้กฎเกณฑ์และการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์

1.1 การเชื่อมพยางค์แบบบังคับเพิ่มพยัญชนะ

ในชุดคำที่บังคับการเพิ่มพยัญชนะ [z] พบว่านิสิตทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดไม่ออกเสียงเชื่อมในชุดคำ être suivi d'une préposition - étions en และ très suivi d'un adjectif - très étonnés และ นิสิตจำนวนร้อยละ 15-30 ไม่ออกเสียงเชื่อมในชุดคำ sommes allés, nous étions, dans un และชุดคำบางชุดในกลุ่ม déterminant suivi d'un nom ยกเว้นชุดคำ les amis ซึ่งนิสิตทุกคนออกเสียงถูกต้อง

ในชุดคำที่บังคับการเพิ่มพยัญชนะ [n] พบว่านิสิตร้อยละ 61 ไม่ออกเสียง [n] ในการเชื่อมเสียงในชุดคำ aucun accent และร้อยละ 47 ในชุดคำ (cent) un étudiants นิสิตร้อยละ 33-36 ไม่ออกเสียง [n] ในการเชื่อมชุดคำในกลุ่ม en suivi d'un nom นิสิตร้อยละ 17-19 ไม่ออกเสียง [n] ในการเชื่อมชุดคำในกลุ่ม déterminant suivi d'un nom นอกจากนั้นพบว่านิสิตที่ไม่ออกเสียง [n] ในการเชื่อมพยางค์บางส่วนออกเสียง [z] ในการเชื่อมชุดคำบางชุด เช่น mon enfance, en Ecosse และ aucun accent โดยออกเสียงว่า [mon zenfant] [en zécosse] และ [aucun zaccent]

ในชุดคำที่บังคับการเพิ่มพยัญชนะ [t] พบว่านิสิตถึงร้อยละ 78 ไม่ออกเสียง [t] ในการเชื่อมชุดคำ être suivi d'une préposition - est au นิสิตร้อยละ 14-29 ไม่ออกเสียง [t] ในการเชื่อมชุดคำในกลุ่ม être suivi d'une preposition, inversion pronom-verbe และ déterminant suivi d'un nom ยกเว้นชุดคำ grand ami ที่มีนิสิตไม่ออกเสียง [t] ในการเชื่อมพยางค์ถึงร้อยละ 51 ในกลุ่มของนิสิตที่ไม่ออกเสียง [t] ในการเชื่อมคำในชุดคำ grand ami นั้น นิสิตเกือบทุกคนใช้พยัญชนะ [d] [n] หรือ [z] ในการเชื่อมชุดคำแทนการใช้พยัญชนะ [t] และออกเสียงชุดคำว่า [grand dami] [grand nami] และ [grand zami] นิสิตบางคนใช้พยัญชนะ [z] ในการเชื่อมชุดคำ petit enfant และ petit ami โดยออกเสียงว่า [petit zenfant] และ [petit zami]

ในชุดคำที่บังคับการเพิ่มพยัญชนะ [R] พบว่านิสิตกว่าร้อยละ 80 ไม่ออกเสียง [R] ในการเชื่อมชุดคำทั้งสอง

ตาราง 1 ตารางเปรียบเทียบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะก่อนและหลังการเรียนรู้กฎเกณฑ์และการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์

Obligatoire [z]	Avant		Après		Obligatoire [n]	Avant		Après	
Déterminant+nom	Total	%	Total	%	Déterminant + nom	Total	%	Total	%
deux autres	13	18	1	1	mon enfance	14	19	4	6
les amis	0	0	0	0	un an	12	17	1	1
ces elephants	19	26	6	8	mon oncle	24	33	9	13
les anciens	9	13	7	10	(cent) un étudiants	34	47	16	22
dix ans	4	6	3	4	Aucun accent	44	61	28	39
les huîtres	18	25	9	13	Préposition + nom				
être + participe passé/preposition					en Ecosse	26	36	13	18
étions en	72	100	70	97	en Angleterre	26	36	12	17
sommes allés	20	28	13	18	en Espagne	24	33	5	7
Pronom + verbe					Obligatoire [t]				
nous étions	12	17	7	10	Déterminant + nom				
Préposition + nom					grand ami	37	51	21	29
dans un	16	22	4	6	petit enfant	21	29	5	7
très + adjectif					petit ami	12	17	6	8
très étonnés	70	97	46	64					
petit enfant	10	14	4	6	être + préposition				
Obligatoire [R]					est au	56	78	35	49
Déterminant + nom					Inversion sujet-verbe				
premier étage	59	82	12	17	ont-ils	10	14	4	6
dernier étage	63	88	22	31					

1.2 การเชื่อมพยางค์แบบห้ามเพิ่มพยัญชนะ

ในชุดข้อมูลที่ศึกษา พบว่านิสิตมากกว่าครึ่งเพิ่มพยัญชนะ [z] ในการออกเสียงชุดคำที่มี h aspiré และชุดคำที่เป็นกรณียกเว้นไม่ให้เพิ่มพยัญชนะในการออกเสียงเชื่อมพยางค์ ยกเว้นในชุดคำ et un ซึ่งมีนิสิตร้อยละ 31 ออกเสียงโดยการเพิ่มพยัญชนะ [t] นอกจากนี้ยังพบข้อผิดพลาดในการออกเสียงในชุดคำอื่นๆ ด้วย โดยนิสิตส่วนใหญ่ที่ออกเสียงผิดมักจะเพิ่มเสียง [z] ในชุดคำที่ห้ามมีการเพิ่มพยัญชนะ

ตาราง 2 ตารางเปรียบเทียบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดห้ามเพิ่มพยัญชนะ ก่อนและหลังการเรียนรู้กฎเกณฑ์และการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์

Obligatoire [z]	Avant		Après		Obligatoire [n]	Avant		Après	
	Total	%	Total	%		Total	%	Total	%
Déterminant+nom					Déterminant + nom				
en Hollande	40	56	13	18	joueurs hollandaise	22	31	0	0
des harengs	58	81	6	8	Après ponctuation				
des haricots	53	74	12	17	enfants! Ont	3	4	1	1
aux Halles	39	54	6	8	Participe passé + preposition				
aux hérissons	48	67	30	42	allés à	29	40	10	14
sn + v					Cas particuliers				
enfance achètera	0	0	1	1	et un	22	31	0	0
oncle ont	0	0	2	3	les onze	56	78	11	15
joueurs ont	31	43	8	11	cent un	42	58	2	3
Hollandaise ont	23	32	12	17					
enfant est	8	11	0	0					

2. ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นหลังการเรียนรู้กฎเกณฑ์และการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์

หลังจากเรียนรู้กฎเกณฑ์และการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์ พบว่าจำนวนนิสิตที่ออกเสียงผิดพลาดน้อยลง ข้อผิดพลาดที่ยังคงเกิดขึ้นสรุปได้ดังนี้

2.1 การเชื่อมพยางค์แบบบังคับเพิ่มพยัญชนะ

ในชุดข้อมูลชุดที่ 1 พบว่านิสิตยังคงออกเสียงผิดในเกือบทุกชุดคำ แต่จำนวนนิสิตที่ออกเสียงเชื่อมพยางค์โดยการเพิ่มพยัญชนะ [z] ผิดพลาดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด (ตารางที่ 1) ยกเว้นในชุดคำ *étions en* และ *très étonnés* ซึ่งนิสิตจำนวนกว่าครึ่งยังคงไม่ออกเสียงเชื่อมพยางค์ ข้อผิดพลาดในชุดคำบางชุดเช่น *les anciens* และ *dix ans* ลดลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับก่อนการเรียนรู้และการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์ นอกจากนี้นิสิตทุกคนออกเสียงชุดคำ *les amis* ได้ถูกต้องทั้งหมดเหมือนเดิม

การเพิ่มพยัญชนะ [n] [t] และ [R] พบว่านิสิตออกเสียงผิดในชุดทุกข้อมูลเช่นเดียวกับการออกเสียงเชื่อมพยางค์โดยการเพิ่มพยัญชนะ [z] แต่นิสิตส่วนใหญ่ออกเสียงถูกต้องมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จำนวนข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นลดลงกว่าครึ่ง ยกเว้นข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมากถึงร้อยละ 39 ในชุดคำ *aucun accent* และ ร้อยละ 49 ในชุดคำ *est au*

นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตจำนวนหนึ่งที่ยังคงใช้พยัญชนะ [z] ในการเชื่อมพยางค์ในชุดคำเช่น *mon enfance* [mon zenfance] และ *petit enfant* [petit zenfant] นิสิตบางคนยังคงออกเสียงชุดคำ *grand ami* ว่า [grand dami]

ในข้อมูลชุดที่ 2 (ตาราง 3) พบว่านิสิตมากกว่าครึ่งออกเสียงเชื่อมพยางค์แบบบังคับให้เพิ่มพยัญชนะ [z] ผิดในชุดคำ *jamais aimer* และนิสิตร้อยละ 21 และ 39 ไม่เพิ่มพยัญชนะ [z] ในชุดคำ *premières impressions*, *plus honnête* และ *dans un*

สำหรับการเพิ่มพยัญชนะ [n] พบว่านิสิตออกเสียงไม่ถูกต้องในชุดคำ *un ivrogne* และ *dans un* ร้อยละ 24 และ 17 ตามลำดับ

ข้อผิดพลาดในการเพิ่มพยัญชนะ [t] ในชุดคำ *peut-elle* และ *peuvent-ils* นั้นมีน้อยมากและไม่ถึงร้อยละ 10

ตารางที่ 3 ตารางแสดงข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะในข้อมูลชุดที่ 2

Obligatoire [z]			Obligatoire [n]		
Déterminant+nom	Total	%	Déterminant + nom	Total	%
deux êtres	3	4	mon esprit	6	8
deux amants	3	4	un ivrogne	17	24
premières impressions	28	39	un homme	5	7
jamais + infinitive			une écharpe	2	3
jamais aimer	57	79	une étole	3	4
plus + adjectif			Préposition + mot suivant		
plus honnête	15	21	dans un	12	17
Obligatoire [t]					
Inversion sujet + verbe	Total	%			
peut-elle	5	7			
peuvent-ils	2	3			

ในข้อมูลชุดที่ 3 (ตาราง 4) พบว่านิสิตร้อยละ 58 ไม่ระบุตำแหน่งที่บังคับเพิ่มพยัญชนะ [z] ในชุดคำ *avais été* และร้อยละ 33 ในชุดคำ *très utile* ในชุดคำอื่นๆ พบว่ามีข้อผิดพลาดน้อยมาก

ในชุดคำที่มีการบังคับเพิ่มพยัญชนะ [t] พบว่านิสิตเฉลี่ยร้อยละ 30 ไม่ระบุการเพิ่มพยัญชนะ [t] ในชุดคำทั้งสามชุด ส่วนการเพิ่มพยัญชนะ [n] มีนิสิตเพียงร้อยละ 6 ที่ไม่ระบุตำแหน่งที่มีการเพิ่มพยัญชนะ [n]

ตาราง 4 ตารางแสดงข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการระบุตำแหน่งที่มีการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะในข้อมูลชุดที่ 3

Obligatoire [z]			Obligatoire [n]		
Déterminant+nom	Total	%	Déterminant + nom	Total	%
six ans	1	1	un autre	4	6
les enfants	4	6	Obligatoire [t]		
des explications	7	10	être + mot suivant	Total	%
des avions	6	8	s'est égaré	22	31
très + adjective			est ainsi	22	31
très utile	24	33	est exact	20	28
avoir + participe passé					
avais été	42	58			

2.2 การเชื่อมพยางค์แบบห้ามเพิ่มพยัญชนะ

เช่นเดียวกับการเชื่อมพยางค์แบบบังคับเพิ่มพยัญชนะ นิสิตยังคงออกเสียงเชื่อมพยางค์ในตำแหน่งห้ามเพิ่มพยัญชนะผิดในทุกชุดคำที่ห้ามเพิ่มพยัญชนะ แต่ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นนั้นลดลงมากกว่าครึ่ง (ตาราง 2) ยกเว้นในชุดคำบางชุดเช่น enfance achètera และ oncle ont ซึ่งมีนิสิตบางส่วนเพิ่มพยัญชนะ [z] ในการออกเสียง และออกเสียงว่า [enfant zachètera] และ [oncle zont]

ในชุดข้อมูลที่ 2 มีนิสิตร้อยละ 25 เพิ่มพยัญชนะ [z] ในการออกเสียงชุดคำ long à ซึ่งเป็นชุดคำที่ห้ามเพิ่มพยัญชนะ

3. การออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดอิสระ

ไม่อาจกล่าวได้ว่านิสิตออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดนี้ผิดหรือไม่ เพราะไม่มีกฎบังคับให้เพิ่มหรือห้ามเพิ่มพยัญชนะในตำแหน่งเหล่านี้ การเพิ่มหรือไม่เพิ่มพยัญชนะขึ้นอยู่กับวิธีการพูดของผู้พูดแต่ละคน

ในชุดข้อมูลที่ศึกษา พบว่าก่อนการเรียนรู้กฎเกณฑ์และการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์นิสิตมากกว่าครึ่งไม่เพิ่มพยัญชนะ [t] และ [z] ในการออกเสียงชุดคำ doit aller และ après avoir แต่หลังจากการเรียนรู้กฎเกณฑ์และฝึกฝนการออกเสียงเชื่อมพยางค์ นิสิตเพิ่มเสียง [t] ในชุดคำ doit aller มากขึ้น แต่เพิ่มเสียง [z] ในการออกเสียงชุดคำ après avoir น้อยลง (ตาราง 5)

ตาราง 5 ตารางเปรียบเทียบการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดอิสระ ก่อนและหลังการเรียนรู้กฎเกณฑ์และการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์

Facultative	Avant		Après	
Semi-auxiliaire + infinitif	Total	%	Total	%
doit aller	46	64	27	38
après + infinitive				
après avoir	45	63	54	75

4. การวิเคราะห์สาเหตุของข้อผิดพลาด

ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะและห้ามเพิ่มพยัญชนะอาจมีสาเหตุจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. อิทธิพลของการออกเสียงภาษาไทย เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาคำโดดและมีระบบเสียงที่แตกต่างจากระบบเสียงภาษาฝรั่งเศส แต่ละคำหรือพยางค์ในภาษาไทยจะออกเสียงโดยไม่มีกรเชื่อมเสียงหรือคล้องเสียงเลย ดังนั้นนิสิตอาจจะได้รับอิทธิพลโดยตรงจากการออกเสียงภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาแม่ และเพิกเฉยต่อกฎเกณฑ์การออกเสียงภาษาฝรั่งเศส และไม่ออกเสียงเชื่อมพยางค์ในตำแหน่งบังคับ เช่น ออกเสียงชุดคำ *ces éléphants* ว่า [ces / éléphant] แทนการออกเสียงว่า [ces zéléphant] อิทธิพลของการออกเสียงภาษาไทยนั้นมีผลต่อการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะในทุกชุดคำ

อิทธิพลของการออกเสียงภาษาไทยนั้นมีผลทำให้นิสิตออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดห้ามเพิ่มพยัญชนะผิดพลาดไม่มากนัก เพราะจากการศึกษาชุดคำในชุดข้อมูลชุดที่ 1 พบว่านิสิตจำนวนหนึ่ง (ร้อยละ 20-30) ที่ออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะผิดพลาดมาก จะออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดห้ามเพิ่มพยัญชนะผิดพลาดน้อย และในทางตรงข้ามนิสิตที่ออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะผิดพลาดน้อย จะออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดห้ามเพิ่มพยัญชนะผิดพลาดมากตามไปด้วย

2. ความสับสนระหว่งการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะและการเชื่อมพยางค์ด้วยพยัญชนะท้าย การเชื่อมพยางค์ด้วยพยัญชนะท้ายเป็นการออกเสียงพยัญชนะตัวสุดท้ายที่ออกเสียงอยู่แล้ว แต่การออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับเพิ่มพยัญชนะเป็นการออกเสียงพยัญชนะตัวสุดท้ายที่ตามปกติจะไม่ออกเสียง และจะออกเสียงเมื่ออยู่หน้าคำที่ขึ้นต้นด้วยสระหรือ h muet นิสิตจึงอาจเกิดความสับสนและไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่งการออกเสียงทั้งสองชนิดนี้ได้ จึงออกเสียงเชื่อมพยางค์ด้วยพยัญชนะท้ายแทนการออกเสียงเชื่อมพยางค์โดยการเพิ่มพยัญชนะ จึงมีนิสิตมากกว่าครึ่งออกเสียงชุดคำ *grand ami* ว่า [grand dami] ซึ่งเป็นการออกเสียงแบบเชื่อมพยางค์ด้วยพยัญชนะท้ายของคำนามเพศหญิง *grande amie* โดยออกเสียง [d] แทนเสียง [t] ซึ่งเป็นพยัญชนะที่ใช้ในการออกเสียงเชื่อมพยางค์โดยการเพิ่มพยัญชนะของชุดคำ *grand ami*

3. ความสับสนระหว่าง h muet กับ h aspiré ผู้ที่ศึกษาภาษาฝรั่งเศสจะทราบดีว่าตัวอักษร h ที่ขึ้นต้นคำนั้นแบ่ง 2 ประเภทคือ h muet และ h aspiré โดยจะต้องเพิ่มพยัญชนะในการออกเสียงเชื่อมพยางค์หน้าคำที่ขึ้นต้นด้วย h muet และต้องไม่เพิ่มพยัญชนะหน้าคำที่ขึ้นต้นด้วย h aspiré แต่จากการวิจัยพบว่านิสิตส่วนใหญ่ไม่สามารถจำแนกได้ว่าคำใดขึ้นต้นด้วย h muet หรือ h aspiré จึงไม่เพิ่มพยัญชนะในตำแหน่งบังคับให้เพิ่มพยัญชนะหรือเพิ่มพยัญชนะตำแหน่งห้ามเพิ่มพยัญชนะ เช่นออกเสียงชุดคำ les huitres ว่า [les / huitres] ออกเสียงชุดคำ les haricots ว่า [les zharicots] หรือ aux hérissons ว่า [aux zhérissons] เป็นต้น

4. การแบ่งกลุ่มจังหวะ (groupe rythmique) นิสิตแบ่งกลุ่มจังหวะไม่ถูกต้องจึงไม่เชื่อมเสียงในตำแหน่งที่มีการเชื่อมเสียงแบบบังคับ เพราะการเชื่อมพยางค์จะทำได้แต่ภายในกลุ่มจังหวะเดียวกันและกลุ่มของหน่วยคำที่มีความสัมพันธ์กันทางไวยากรณ์โดยตรงเท่านั้น เช่น คำนำหน้านามและคำนามที่ตามมา การวิจัยพบว่าข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากการที่นิสิตบางส่วนหยุดเพื่อเว้นจังหวะระหว่างคำนำหน้านามกับคำนามที่ตามมาเพื่อแยกคำทั้งสองออกเป็นสองกลุ่มจังหวะและไม่ออกเสียงเชื่อมพยางค์ระหว่างคำทั้งสองเช่น

Un grand ami // de mon enfance // achètera deux autres // maisons dans // un an.

Les amis // de mon // oncle // ont monte leur petit // enfant au premier // étage.

Après avoir // passé dix // ans en // Angleterre. // mon petit ami // n'a aucun // accent français.

(// หมายถึงการหยุด (pause))

5. การใช้พยัญชนะเชื่อมเสียงผิด นิสิตใช้พยัญชนะ [z] เป็นพยัญชนะเชื่อมเสียงในตำแหน่งที่ต้องใช้พยัญชนะตัวอื่น เช่น [t] หรือ [n] เช่นในชุดคำ petit enfant [petit zenfant] grand ami [grand zami] หรือเชื่อมเสียงในตำแหน่งห้ามเช่นในชุดคำ hollandais ont [hollandais zont] harengs avec [harengs zavec] เป็นต้น

การเชื่อมเสียงผิดโดยใช้พยัญชนะ [z] เป็นกรณีการออกเสียงที่เรียกว่า Pataquès ซึ่งหมายถึงการพยายามออกเสียงให้ถูกต้องโดยเพิ่มพยัญชนะในการเชื่อมเสียงให้มากที่สุด Tranel (2003. 313) เรียกการเชื่อมเสียงโดยใช้พยัญชนะ [z] แบบนี้ว่า velours

การเชื่อมเสียงผิดโดยการเพิ่มพยัญชนะ [z] อาจจะมาจากความตั้งใจออกเสียงของนิสิต โดยคิดว่าควรเชื่อมเสียงให้มากที่สุดที่จะทำได้และไม่ระวังกับกฎเกณฑ์การเชื่อมเสียงที่ถูกต้อง และเชื่อมเสียงโดยไม่คำนึงว่าตำแหน่งนั้นใช้พยัญชนะใดในการเชื่อมเสียงหรือห้ามเชื่อมเสียง

นอกจากปัจจัยต่างๆ ข้างต้นนี้ อาจกล่าวได้ว่าข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นบางส่วนอาจมาจากการที่ นิสิตส่วนใหญ่ไม่รู้จักเกณฑ์การออกเสียงเชื่อมพยางค์ที่ถูกต้องหรือไม่คุ้นเคยกับชุดข้อมูลที่นำมาทดสอบ จึงไม่ออกเสียงเชื่อมพยางค์ในตำแหน่งบังคับให้เพิ่มพยัญชนะบางตำแหน่ง เช่น จะต้องเชื่อมเสียง [R] กับคำที่ ตามมาหลังคำว่า premier และ dernier หรือเชื่อมเสียง [z] หลังคำว่า très กับคำที่ตามมา หรือห้ามเพิ่ม พยัญชนะในชุดคำเช่น et / un les / onze ces enfant ! / Ont-ils เป็นต้น

สำหรับการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดอิสระ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านิสิตเชื่อมเสียงในชุดคำ après avoir มากขึ้นแต่กลับเชื่อมเสียงในชุดคำ doit aller น้อยลงกว่าผลที่ได้รับก่อนการเรียนรู้ออกเสียง และการฝึกฝนการออกเสียงเชื่อมพยางค์ แต่เนื่องจากการเชื่อมเสียงในชุดคำเหล่านี้เป็นการเชื่อมเสียงชนิด อิสระ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่ามีการออกเสียงผิดในชุดคำเหล่านี้ นิสิตอาจเลือกที่จะเชื่อมเสียงหรือไม่ก็ได้ หรือ อาจเป็นเพราะนิสิตคิดว่าพยัญชนะ [z] ในชุดคำ après avoir นั้นเป็นพยัญชนะเชื่อมเสียงที่คุ้นเคยและออก เสียงง่ายกว่าพยัญชนะ [t] ในชุดคำ doit aller จึงไม่ได้เชื่อมเสียงในตำแหน่งดังกล่าว การไม่เชื่อมเสียงใน ตำแหน่งเหล่านี้ อาจจะเป็นแนวทางการออกเสียงในยุคปัจจุบันของคนฝรั่งเศสรุ่นใหม่ที่ยพยายามลดการเชื่อม เสียงให้เหลือแต่เพียงตำแหน่งบังคับเท่านั้น (Tranel. 2003: 213)

5. บทสรุป

โดยรวมแล้วงานวิจัยชิ้นนี้แสดงให้เห็นว่านิสิตออกเสียงเชื่อมพยางค์ผิดในเกือบทุกชุดคำที่นำมา ศึกษาทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้ออกเสียงและการฝึกฝนการออกเสียงเชื่อมพยางค์ แต่จำนวนนิสิตโดยรวมที่ ออกเสียงเชื่อมพยางค์ผิดในชุดคำนั้นๆ ลดลงถึงกว่าร้อยละ 50 (ยกเว้นในชุดคำบางชุด) หลังการเรียนรู้ออก เสียงและการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านิสิตส่วนใหญ่มีพัฒนาการการออกเสียงเชื่อม พยางค์ดีขึ้นและสามารถออกเสียงเชื่อมพยางค์ได้ถูกต้องมากขึ้น งานวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าข้อผิดพลาดที่เกิด ขึ้นนั้นมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการและอาจกล่าวได้ว่าข้อผิดพลาดส่วนใหญ่ได้รับการแก้ไขที่น่าพึงพอใจ นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตส่วนใหญ่ยังสามารถระบุตำแหน่งที่มีการออกเสียงเชื่อมพยางค์ชนิดบังคับได้ถูกต้อง หลังจากการเรียนรู้ออกเสียงและการฝึกฝนออกเสียงเชื่อมพยางค์

การแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับการออกเสียงเชื่อมพยางค์ที่เกิดขึ้นนี้อาจต้องเริ่มจากการสร้างความคุ้นเคยในการออกเสียงเชื่อมพยางค์ให้กับนิสิต เพราะยี่งนิสิตคุ้นเคยกับการออกเสียงเชื่อมพยางค์มากเท่าใด นิสิตก็จะออกเสียงผิดพลาดน้อยลง และจะออกเสียงเชื่อมพยางค์อย่างเป็นธรรมชาติมากขึ้น แต่จะใช้วิธีการหรือสื่อการสอนใดที่จะสร้างความคุ้นเคยให้นิสิตออกเสียงเชื่อมพยางค์ได้ถูกต้องชัดเจนบ้างนั้นยังคงเป็นปัญหาที่อาจจะนำมาศึกษาต่อไปได้ ยังคงมีคำถามหลายคำถามที่เกิดขึ้นและยังคงรอคำตอบอยู่ เช่น จำเป็นต้องเริ่มสอนการกฎเกณฑ์การออกเสียงเชื่อมพยางค์ตั้งแต่ชั่วโมงต้นๆ ของการเรียนภาษาฝรั่งเศสหรือไม่ จำเป็นต้องฝึกฝนการออกเสียงเชื่อมพยางค์ตลอดการเรียนภาษาฝรั่งเศสเพื่อให้ผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสเข้าใจกฎเกณฑ์การออกเสียงเชื่อมพยางค์และนำกฎเกณฑ์นั้นๆ ไปประยุกต์ใช้ได้ถูกต้องและเป็นธรรมชาติหรือไม่ เป็นต้น

ถึงแม้ว่าผลการวิจัยชิ้นนี้ไม่สามารถตอบคำถามต่างๆ เหล่านี้ได้ แต่ก็ทำให้รู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการออกเสียงเชื่อมพยางค์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลที่ได้รับจากงานวิจัยชิ้นนี้และปัญหาที่ยังรอคำตอบอยู่อาจจะนำไปเป็นข้อมูลในการวิจัยด้านการออกเสียงเชื่อมพยางค์อื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

- Abry, D.; & Chalaron, M.L. (1994). **Phonétique-350 Exercices**. Paris: Hachette.
- Argod-Dutard, F. (1996). **Éléments de phonétique appliquée**. Paris: Armand Colin.
- Capelle, J. (1970). **Manuel programmé d'introduction à la phonétique et à phonologie du français**. Paris: Hachette-Larousse.
- Champagne-Muzar, C.; & Bourdages, J. (1998). **Le point sur la phonétique**. Paris: CLE International.
- Charliac, L.; & Motron, A.C. (1998). **Phonétique progressif du français**. Paris: CLE International.
- Dérivery, N. (1997). **La phonétique du français**. Paris: Seuil.
- Encrevé, P. (1988). **La liaison avec et sans enchaînement**. Paris: Seuil.
- Fouché, P. (1959). **Traité de prononciation française**. Paris: Klincksieck.
- Gsell, R. (1979). **Sur la prosodie du thaï standard : tons et accents**. Paris: Université de la Sorbonne Nouvelle.
- Kaneman-Pougatch, M.; & Pédoya-Guimbretaire, E. (1989). **Plaisir des sons**. Paris: Hatier-Didier.
- Martin, C.; & Mabilat, J.-J. (2004). **Sons et intonation**. Paris: Didier.
- Landick, M. (2004). **Enquête sur la prononciation du français de référence**. Paris: L'Harmattan.
- Léon, M. (2003). **Exercices systématiques de la prononciation française**. Paris: Hachette.
- Léon, M.; & Léon, P. (2002). **La prononciation du français**. Paris: Nathan.
- Léon, P. (1969). **Introduction à la phonétique corrective**. Paris: Hachette-Larousse.
- Léon, P. (1972). **Prononciation du français standard**. 2e édition. Paris: Didier.
- Léon, P. (2000) **Phonétisme et prononciation du français**. 4e édition. Paris: Nathan.
- Martin, C.; & Mabilat, J.-J. (2004). **Sons et intonation**. Paris: Didier.
- Mercier, S. (1976). **Les sons fondamentaux du français**. Paris: Hachette.
- Tranel, B. (2003). Les sons du français. in Yaguello M. (2003), **Le grand livre de la langue française**. pp. 259-316. Paris: Seuil.
- Troutot, M. (1968). **Exercices de prononciation française pour les élèves thaïs**. Paris: BELC.
- Warnant, L. (2006). **Orthographe et prononciation en français**. Paris: Duculot.
- Wioland, F. (2005). **La vie sociale des sons du français**. Paris: L'Harmattan.
- Yaguello, M. (1988). **Catalogue des idées reçues sur la langue**. Paris: Seuil.